

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Соунтег.)

ПЕШТА.

Четвртакъ

23. Марта 1844

Год. III.

СПАЛИШТЕ НА ВРАЧАРУ.*)

Отъ наказа людски, и грдова,
 Шта ћешь чути, и видѣти лѣпо,
 Шта ли чекат', и дочекат' красногъ?
 Кон вавѣкъ на срцу отровномъ
 Живо прте освете углѣвлѣ,
 Претресаю краеве — све редомъ,
 Да с' зајзе проливеномъ крвлю,
 Или крвлю, ил' нагрдомъ дѣла; —
 А кам' небы, кадъ ій правда сри:
 Ништа нема страшнієгъ подъ сунцемъ
 Одъ оваки на земљи гадова, —
 Ко — с' нестыде ни Бога, ни людій,
 Нит' се бое вѣчности ни правде,
 Газе свето човечности лице,
 Добродѣтель прляю хуленѣмъ;
 И светыню благи завичая
 Табанима ка' ледину гиѣче. —
 А тако є данасъ на Врачару! —
 Гласъ Загрми „Пали да га ніе!“ —
 А безбожне узкишише душе,
 Ма добывши за правацъ иемарне,
 Салише се у освету снајну; —
 Брже, болѣ, товаре и вуку.
 Кон едре церовине ћутке,
 Кон гранѣ, и облице суве.
 Уста пуста громила у часку,

И на ињози, — ахъ! савъ ми духъ трне —
 Кое трулежъ до данаст недирну,
 Опружено Светитеља тѣло! —
 Опеть јаку „пали да га ніе!“ —
 А душманн наново нагрну,
 Да зајзе гркляњъ злоби лютой,
 Часть народну претворе у спрду
 Свете мысли избю изъ главе,
 И замрсе вѣре осећана
 У побожнишъ Србскогъ Рода грудма! —
 Са сто страна варинце се кресе, —
 На сто мѣста подналою дрвљъ;
 Трипутъ букну, — трипутъ се погаси, —
 Ил' се немож' пламенъ да накане
 Понось цркве оборити праве,
 Или несме светыню да дирне,
 Докъ Вышинѣга недопусти рука?
 Ал' с' и злоба досетити кадра, —
 Много брже, што с' већма раздражи;
 Са сви страна гласови забруе:
 „Скидай врачу, да ватру негаси“
 Скинуше га, — ватра ка' и бесна! —
 А заповѣсть кано муња сѣвну:
 „Съ њимъ у ватру, да га брже ніе!“
 Счепаше га и бацише нагло
 Паде Светацъ — а пламенъ потавни,
 Безъ чуда се чудо не укида:
 Димъ се стиште и помрачи свѣта,
 Кано да су сви мрки облаци
 На чудо се поскупљали овде.
 Сама тама ка' у глуво доба
 Кадъ се небо напршти олујомъ; —

* Мощи су Светитеља Савве 1595 г. на Врачару
 брежу близу Београда по заповести Сіанъ Паше
 спалїне.

Сва се земля одъ страве залюля,
Дувавъ, Сава изъ Корита скачу,
Попадаше Турцы у несвѣсти.

А надъ тамомъ небо се сагиба,
Ближе къ земли, и къ страшномъ огњишту.
Изъ вѣтъ душа Светителя викну:
„Берже къ мени у вѣчности крыло,
„Да заедно страшный судъ чекамо,
„У веселомъ благованія вѣнцу.“
Изъ дима се чуданъ пламенъ яви
Пакъ се къ небу крозъ облаке вѣйну,
Седини се съ бессмртнымъ начеломъ,
Оста пусто душману огњиште! —

С. Малутинъ.

ЦРНОГОРЦЫ.

Історіческа повѣсть изъ найновієгъ времена
(Чески отъ Прокопа Хохолушека.)
(продуженіе.)

„Избави ме, драги!“ прекину Заида нѣ-
гово ласканѣ.

„Шта ти се догодило Богиню мою?“
кликне Євремъ нешто гласніе.

„Тути!“ шапне му „Заида, Везиръ Мостарски — еблиза*) га отнео! — послao є
по мене Османа**) Бега Зворничанина, да
ме сутра у нѣговъ Хaremъ отведе.“

„То неће быти никакдъ!“ повиче Євремъ
срдито. Образи му се заплатите и загри
свою драгу.

„Неће, о неће то тако быти, голубе
мой!“ отговори Заида. „Я ћу съ тобомъ
бегати; твое отечество и мое ће быти!“ ре-
че отважно.

„Заидо!“ кликну Євремъ плѣненъ; ра-
дость пресече му говоръ.

„Чудишъ се томе, Анђелу мой? Я самъ
све преправила; имамъ ключеве отъ куће
и отъ конюшнице.“ —

„На шта то?“

„Ако буду за нама у потеру ишли, лаг-
ше ћемо утећи; Гѣмза лети као стрела —

узми Гѣмзу, лагко ћешъ є познати; она є
бела као снегъ, а око ѹой весело као у
газеле.

Євремъ се замысли.

„Зашто си се тако замыслю?“ пыта га
Заида. „Болѣ є да се одавде пожуримо“ ве-
ли она увативши га за руку.

„Заидо!“ выкне овай, девойку задржава-
юћи — „неће Црна гора пріинити Поганку!“

Девойка сва пребледи; лютый боль ѹой
се на анђелскомъ лицу появи. — „Аллахъ“
ускикне она, и упра на юцаќа око, изъ
кога є великий боль севао — очајне, смртъ.
„Чуешъ ли ме драги мой?“ шапта она —
„стакли ти се за поясомъ анџаръ, уби ме,
и у Мостаръ не идемъ. . .“

Євремъ бацы се предъ нѣне ноге, и
стаде ѹой нѣжне руке любити, и плачући
молити є, „да се покрсти;“

„Оћу!“ отговори дѣва, „твой Богъ є и
мой Богъ!“

Євремъ скочи на ноге. — „Чуй, Анђе-
лу мой!“ рече отважно. „Ты морашъ вѣро-
вати Бога Отца, кои є сотворіо небо и
землю“ —

„О Аллахъ! оћу!“ отговори дѣва пре-
крщеніемъ руками.

„Морашъ вѣровати Іисуза Христу“ на-
стави младићъ.

„Оћу, оћу!“ увѣрава га дѣва.

„И светогъ Духа!“ приода Євремъ.

„Вѣруй ми драги, да оћу!“

„А и пресвету Богородицу?“ запыта
е далѣ.

„О Аллахъ!“ повыче она, „то є Богъ
любови, — вѣруешъ ли га и ты, любез-
ниче мой?“

„Вѣруемъ!“ отговори Євремъ, и неколи-
ко пута прекрстисе.

„Твоя вѣра є и моя,“ рече она сасвимъ
му предана. —

Євремъ радостанъ загри нацово обра-
ћену Махомеданку. „Тако, Заидо, ништа
намъ више на пути не стои. Отворена су
врата у отечество мое, — дай да бежимо.

„Да, да, бегаймо мы!“ согласисе весе-
ло Заида — „но пази драги, докъ не буде-
мо на полю, па онда нека гоне орла по

*) еблиза, значи нечистый духъ.

**) Тай є миръ учинио међу Везиромъ Херцеговскимъ
и Владыкомъ.

Балкану. Жао ми є, что и Станка овде не-
ма, гдиси га оставіо?“

„Мы ћемо га на путу срести,“ отгово-
ри Евримъ, пребацуюћисе преко ограде.
Десницомъ є обуватіо оно гладко дрво, ле-
вомъ Заиду, и тако држећисе, кое ногама,
кое рукомъ, спуштаосе доле. — Заида се
къ нѣму страшљиво привіе, обадвема ру-
кама га загрли и очи затвори, да невиди
подъ собомъ дубљину. Срећно сиђе Евримъ
доле са своимъ драгоценнымъ бременомъ,
и да после толике муке малко отдане, на
дрво се наслони. Заида спусти главу на
нѣгове прси и стане тихо ѕати.

„Шта ти є, душо сладка?“ запита є
брожљиво Евримъ.

„Сетила самъ се отца; — но онъ ѿе,
да я у Мостаръ идемъ, — зато га оставлямъ
— то тако мора быти — већь ми се душа
смирила,“ рече дѣва тарући сузу съ ока,
„готова самъ ићи съ тобомъ!“

Затимъ узме Еврима за руку и похіти
у широку авлію; ове єдну страну заузима-
ла є дугачка конюшница, а другу красанъ
Ахметовъ дворъ, обиталишта робова и дру-
ги служитељи.

Заида извуче изъ цепа два ключа, да-
де єданъ Евриму, и покаже му конюшници.

„Немой заборавити на Гѣмзу, коя є бе-
ла као снегъ“ зашапта му юшти єданпутъ.
Лагкимъ коракомъ приближисе Евримъ ко-
нюшници, врата вешто отвара; но ова при-
твораню малко зашкрипе и пробуде спа-
вајућега онде роба Бугарина.

„Тко є ту?“ повыкне слуга осетивши,
да га по мало шиба ладанъ ветрићъ.

Евримъ притиснуосе къ зиду, но бо-
дрий Бугаринъ већь га є био опазио.

„Ой!“ заори онъ „Црногорцы!“ Но више
віе могао изговорити, јеръ Евримъ приско-
чивши увати га за вратъ и стаде немило
нєсрећника гушити. На то дрктаюћи доле-
ти уплашена Заида.

„Журисе, жури“ - рече Евриму тай
ће робъ сву кућу побунити“. Затимъ дода
му висеће о зиду уже, съ коимъ Бугарина
свеже, а уста му запуши; међутынъ докъ

онъ белца оседла, Заида є отворила вели-
ку капію: но и та јако зашкрипи.

„Море, Каури! заори у кући, „шта ра-
дите?“

„Јо тежко мени!“ стане јаковати у-
плашена Заида, — „то є мой отацъ!“

„Тко є то?“ выче Ахметъ. „На ноге ро-
бови! — Држте га! Стани! Тко є то?“

„Црна — гора“ загрми Евримъ, кои є
већь био коня са Заидомъ узяшio, и по-
бегне изъ авліје као муња.

Выкомъ овомъ изъ сна тргнути робови,
слуге и служкиње дотрчали су са сви стра-
на у авліју, и самъ Османъ Бегъ; а бегуни-
ци юшти изъ далека слушали су за собомъ
хуку и буку Ахметовы слугу, — но таки
загрми имъ у уши, у потеру за ными ле-
тећи коня, шумъ Гѣмза сирота Заидине по-
хвале достойна отимаюћисе докъ є могла,
на последку клоне сасвимъ тако, да є от-
стояње подъ двогубимъ бременомъ међу
бегунцима и нјовимъ гонитељима све
тешнѣ бывало, и кадъ су до Граховскогъ
тесногъ пута, где се сцена међу Стан-
комъ и Евримомъ збила, стигли, увиди Е-
вримъ да друге помоћи за нѣга нема, него
да сабљомъ юначки борећи се умре. Ахметъ
и Османъ били су остale подобро претекли;
и радоваху се што бегунце већь у шакама
имаю: ал' нато пуче пушка, и Ахметъ уз-
кликинувши сруши се мртавъ съ коня. Отма
умукнуше сви остали гонитељи.

„То є Станко био!“ рече Евримъ погле-
дајући на дѣву, којо мала несвестъ увати,
што се нје надала, да ће то нѣно бежанѣ
отцу главе доћи; ал' гукање милогъ голуба
нѣногъ освести є. Чудила се, што су гони-
тељи умукнули и што се хитро натрагъ
враћају.

„Аллахъ!“ узклику освешћена, шта є
то? — „тко є то пуџао?“ Евримъ ништа
не отговара, већь є очи упрео на ону стѣ-
ну, где є доброгъ пріателя свога на мейда-
ну убио. Месецъ већь на измаќу бащаše
последњији зракъ на то место; ту є клечао
Станко наслонићи лактомъ на тврдый ка-
менъ у грозноћи рубина ѕезеру, и изъ прео-
текле су му последње капље крви на подо-

біє топаза; поредъ чогу лежала му въ лекре-
на пушка, коюмъ є, скупивши сву снагу,
свогъ пріятеля и нѣгову драгу избанио; садъ
въ любезницу свою гледао, како у наручю
соперника свога далъ лети; но скоро пре-
стаде му крвъ цурити, и онъ последнимъ,
али яснымъ гласомъ кликнувши „Заидо!“
стропоштасе. Еврему се разжали гледаючи
како Станко смртъ леденымъ рукама грли.

„Какавъ то гласъ — тко ме то зове?“
уплаши се Заида чуюни како некій изнена-
да и срце юй параюнімъ гласомъ име иѣно
споминѣ — ал' погледнувши на стѣну юшть
вѣчна утрне, и са врло слабымъ гласомъ
позвыкне: „За Бога, тко є то онде?“

„Станко!“ отговори Евремъ окренувши
коня.

„Станко! — ускликну дѣва съ дрктаю-
щимъ гласомъ — Станко! — заръ є онъ
насъ ради умрео?“ приодда дѣва мало касніе

„Не пытай ме, Заидо!“ — рече Евремъ
и коню попусти узду.

„Врагъ є стаю на прагу Црне-горе“ у-
здане Заида, и замота се болѣ у свое япун-
же. —

(продуженіе слѣдуе.)

НАПОЛЕОНЪ И АДМІРАЛЬ БРЫКСЪ.

Едногъ дана отбацывши Царь Наполеонъ отъ себе свое велиководушіе неправе-
дно насрне съ негодованіемъ на едногъ отъ
свои Мужева, кои му є найвише услуге
приносіо. Мы говоримо о сцени, коя се ме-
ђу Наполеономъ и нѣговыми Адміраломъ
Брыкомъ, приликомъ заповести, кою овай
послѣдний мыслашесе да ніе испуніо, до-
годила. Самовластіе, съ коимъ се Наполе-
онъ у овой прилицы изяснио, са тако ве-
ћимъ правомъ похулѣно є, него што га є
успѣхъ воєпротивленія Адміралова наскоро
оправдао. Царь о овой сцени после никадъ
и нигди ніе говоріо, развѣ еданпутъ у ади
свете Елене. Изненада при дружескомъ
сообщенію како да му сердце заповѣди о
суетама ћутати, тужно рекне онъ Графу
Берtrandу, кадъ се, безъ да є хотѣо, о-
вогъ приключенія опоменуо: „Да: сирома

Брыкъ морао ме въ проклинати! Алъ да су
сви кои су огъ оногъ времена около мене
весь доданао присутствовали, онако просто-
душни, сердца и отважни, као онъ были,
то може быти, да се я данао не бы овдѣ
налазіо. Провидѣніе оправдало га є!“

У једно ютро при великомъ свомъ уре-
жденію даде Царь онима, кои су у истый
паръ кодъ нѣга были, на знанѣ, да ће онъ
оногъ дана морску свою военну силу пре-
гледати, и пре нег' што се на коня пошне,
да свое свакидашнѣ обычно лишенѣ учини,
рекне Адютанту Саваріи, да отиде Адміра-
лу Брыку управо у шаторъ, пакъ да му
каже, да станѣ и положеніе воены бродо-
ва, кои заключителную линію чине, промѣ-
нути даде. Препоручите му само, рече, да
се побрине, сва урежденія до полдне, докле
се я са шетнѣ повратимъ, совершити.

Наполеонъ одяши у шетню, праћень
само отъ свогъ црняка (Мамулека) Рустана,
и юшть отъ едногъ коняника. Саваріи, кои
є болѣ него итко другій знао, да найманя
отъ Цара изказана желя єсте права запо-
вѣсть, пакъ одма отиде Адміралу, и ову
стварь сообщти.

— „Генерале!“ отговори Брыкъ, кадъ
га є саслушао — „мени є врло жао; али то
отъ Цара намѣreno прегледанѣ данао сбы-
тисе не може.

— „Како то, Господинъ Адмірале?“ воз-
рази Саварій, кога оваковый отговоръ упре-
пасти. И помысливши, да се добро ніе изј-
сніо, рекне му и другій путь: „Ваше Пре-
восходителство вальда ме ніе добро ра-
зумѣло?“

— „Опростите Генерале, я самъ врло до-
бро разумѣо,“ — отговори Брыкъ ладнокр-
вно — „и управо сбогъ тога, што самъ ра-
зумѣо; я вамъ повторавамъ, да се то прегле-
данѣ данао неможе держати.“

Заиста ни єданъ бродъ у пристанишу
са свога мѣста не премѣстисе. Кадъ є
Царь около полдне изъ шетнѣ натрагъ до-
шао, хотѣо є онъ сѣсти да фруштукуе; алъ
смотривъ свогъ Адютанта, весело му
рекне;

-- „Све є дакле готово? Шта Вамъ є Брыксь отговоріо?“

Саварій му вѣрно искаже Адміралове речи. —

— „Ідите!“, — рекне Наполеонъ ма-
кнувши рамені — „Вы юшты ни сте пра-
во будни, Саварій. Тако башъ?...“

И по другій путь захтѣ, да му овай Адміралове речи повтори,

— „Шта бы то значило?“ — Наполеонъ повыкне яко, ёрбо є навікнутъ быо, да се отма послуша, — Саваріе, ідите опетъ Адміралу, и кажите му, да му я запо-
вѣдамъ, да ми овай часъ дође, и извѣсти ме! Оставите ме садъ Господо моя!“ манувши, рукомъ на свое пратіоце, проговори имъ онъ, и оде у свой шаторъ. Десетъ минута прође, а Наполеонъ се яко побуни. И будући да Адміралъ ніє му тако брзо, као што є онъ захтѣо, приспѣо, садъ удари онъ са своіомъ канжіомъ по асталу, оставилъ донешено му ёло, пакъ выкне: „Я морамъ да знамъ, при чему самъ са Господиномъ Адміраломъ. Я идемъ самъ къ нѣму!“

У исто време набіе Наполеонъ свой ше-
ширъ на главу, пакъ пође съ нѣколико свои Чиновника брзо изъ шатора: но текъ што є нѣколико коракляи отъ шатора учиніо, алъ онъ смотрі Брыкса, гді му са Контре-Адміраломъ Магономъ и са Саваріомъ до-
лази. Како Брыксь Наполеона види, то ухи-
три свое кораке. Сви велики военни Чинов-
ники стояху около нѣга ћутѣї; изъ очіо Наполеоновы чисто варнице сѣваху. „Госпо-
динъ Адмірале,“ — рекне му Наполеонъ са побућенымъ гласомъ — „зашто нисте вы да-
наасъ уютру наредили, да се моя заповѣсть изверши?“

— „Ваше Величество,“ отговори Брыксь са звукомъ свакогъ страхопочитанія пунымъ — „ёрбо се ужасна воногода са олuinомъ приближава. Ваше Величество може то видити, као и я. Я самъ мыслю, да Вы не бы хотѣли на бесполезный начинъ нити вашъ животъ, кој намъ є вообщите свима міо и драгъ, а ни овы овдѣ около Васъ скуплѣны храбры Чиновника, таковой опасности под-
вергнути.“

У самомъ дѣлу оправдано є Брыксову изказано поплашені ѿ угнѣтаваюћимъ воз-
духомъ, са издалека све болѣ и болѣ чую-
ћомъ громова тутнявомъ, и са сасвимъ пре-
ставшимъ вѣтра дуванѣмъ.

(продужити ће се.)

КЪ ПОВѢСТИ ХВАТАНЯ ХАРИНГІЙ.

(конацъ.)

Пре єдногъ дана, него што су будуће године Рыбари у ловъ харингій пошли, рекне имъ Вілхелмъ Байкельсъ, да ће онъ и ныи, као што се обећао, свой съ харингомъ изнаћеный поступакъ научити; али юшты и самъ мора истый поступакъ баръ годину дана до покушава, пакъ кадъ се о нѣму сигурно увѣри, онда ће имъ га дравовољно сообщити.

Садъ сви єдиногласно захвале му и по-
хваломъ га увѣнчая. Нѣгови содрузи тако-
ђеръ и то почувствују, да бы онъ съ овимъ своимъ изнаћенымъ поступкомъ великій добытакъ отъ харингій получіо, ёръ бы могао онъ сваке године отъ ныи сву ныюву по-
хватану харингу буд' зашто покуповати, пакъ по добре новце съ ньоме терговину водити. Али онъ є юшты пре овогъ поку-
шенія себи ставіо био у главу, да, ако му нѣговъ предузетый планъ сретно за рукомъ испадне, велиcodушанъ буде, и своимъ дру-
говима га изясни. Но онъ и ове прве годи-
не знатный добытакъ полуци: свуда се само о Байкелсовимъ харингама говорило:
ёръ кадъ є време ловленя прошло, то су онда отъ нѣга по скупе новце харингу-
куповали.

Међутимъ су и нестерпѣливый Рыбари многа покушенія правили, да онако као и ныовъ другъ Вілхелмъ съ харингомъ учине; али имъ ова никако ни су за рукомъ добро испала, кое показуе, да вештина Харингу насолити и сложити ніє было башъ лагац-
ко изобрѣтеніе. Пре єдногъ дана дакле, не-
го што су Рыбари 1398 године у ловъ оти-
шли, скуни Байкельсъ све Рыбаре, и почне
имъ овако: „Пре свега браћо и пріятельи

мои, морамъ вамъ казати, да по моме искуству, кое самъ учиню, она харинга, коя се пре 25. Іунія хвата, неможе се задержати и сохранити. У прочемъ прихода имъ — мора се Краль харингий у призреніе узети, ако се жели, да хватанѣ сретно испадне.“ На ово безъ свакогъ затезана открие имъ свой поступакъ, и благодарно — радостный ускликъ благосиляше му нѣгово име. Отъ ове године почне се харинга болѣ и више хватати; него пре, и чакъ до Лиона, Дрезда и Штрасбурга слати. Сва Фландрийска приморя десетоструично увеличиваю своя имућства.

Како се яко харинга у почетку четрнаестогъ столѣтія хватала, показуе намъ некій Фліппъ Майцеръ у једномъ своме писму съ овимъ речма: „Вообщѣ се већь зна, да има до четрдесетъ хіляда лађица, съ коима се ништа друго неради, него харинга хвата; у свакој лађици има найманѣ ны до петъ, шестъ лица, и осимъ овога јошть се налази и петъ стотина већи и средњи бродова, кои су опредѣлени, да се у ны изъ мањи лађица ухваћена рыба преручуе, и насолява. Тако се дакле са овомъ радијомъ три стотине хіляда душа занимаю.“

Байкелово съ харингомъ поступање, кое се и данъ данасъ на истый начинъ ради, есть слѣдујоће: Како се харинга ухвати, таки јој се гркланъ пресече, извадисе дробъ (прева), осимъ млечца и икре, напоље, опресе у чистој сладкој (рѣчној) води, положисе у сосудъ, кои је са саламуромъ, изъ рѣчне воде и морске соли состојомсе напунїнъ, гдји дванаестъ до петнаестъ часова пребуде. Потомъ остружесе, и кадъ се већь добро усоли, сложисе. И ово се зове бела или насолѣна харинга. Да бы је дакле преобразили у суву харингу, то се јошть једнпутъ толико дуго мора у саламури држати. Потомъ се съ главе надене на малый древеный ражњињи, обесисе у једанъ савимъ зато опредѣленый ожакъ, подъ коимъ се наложи мало ватре tanto, да много дымъ а мало пламена буде. Овде заостане за десетъ и четири часа обешена: и тако се

до десетъ хіляда харингий на једнпутъ осушити може.

Вилхелмъ Байкелсъ као славанъ и богатъ мужъ у великой својој старости представио се. Рыбари незабораве, да нѣму јединоме за свое благостояње благодарити имају, тако подигну му на нѣговомъ гробу једанъ лепъ памятникъ. Јопшъ једно употребленіе, кое отъ времена Байкелса Рыбари сваке године чине, есть заиста примѣчанія достойно. Они сирѣћи сваке године у почетку Іуніја морају сви предъ своимъ Капетаномъ и Градонаачалникомъ заклети, да пре 25. Іуніја до једногъ часа по полноћи ни једну мрежу у воду баցати нећею. И овай обычай Рыбари строго наблюдавају. Ону лађицу, коя прву харингу ухвати, цѣло друштво поздрави. У Холландији ову перво-ухваћену харингу поклоне Амстердамскомъ Градонаачалнику, и зато златну медаљу добију. Садъ се пакъ првага харинга доноси Цару, и съ новцемъ наплатисе.

Кадъ је године 1536. Царъ Карлъ V. утврдителна Фландричско-Сееландска приморја посѣгјо, запита онъ, шта се тамо видити може? Ако Ваше Величество волју имају недалеко отстојећи градъ Бирфлить походити, то ћео они тамо нешто велико и знатно видити, и то је памятникъ Вилхелма Байкела.“ При изречењу овогъ имена скине возаръ свой шеширъ за знакъ свакогъ Байкелсу отдавајућегъ почитаніја. „Тко је тай Байкелсъ?“ запита Царъ. Возаръ на то поцирвени, јеръ га ово питање затишти. Онъ ће могоа поняти, како да Царъ такогъ общепочитаногъ человека непознае. — „Ваше Величество.“ рекне Возаръ съ некомъ правомъ свечаностију, Вилхелмъ Байкелсъ јесте онай мужъ, кои је изнашао начинъ, како се харинга соли и суши; кои је проузроковао, да се Фландрија и Холландија обогатила.“ На ово рекне Карлъ V. съ нѣкомъ отважностју: „Онъ је дакле прискорбјо Фландрији и Холандији богатство, нека буде честь, слава и похвала полезнимъ мужевима! Твердыња Бирфлить башъ ће отъ велике важности, али мы ћемо ићи на гробъ Вилхелму Байкелсу на шу честь отдати.“ Тако отвезесе Царъ за-

едно са својомъ свитомъ къ истому гробу, и сви мусе съ великимъ благоговѣниемъ по-
клане. Ово видећи Рыбари, текъ после держали су сваке године на гробу Байкелса свечаность, за знакъ свакогъ почитанія и незаборавности.

ДОПИСЪ.

Изъ Сент: Андрее, 13. марта т. л. Овде кодъ настъ дерланъ въ данасъ у школской Саали, изъ свио Класса полгодишній Испытъ, кому је на велику нашу радость и дику, общемулюбљенији Верховный, Школа нашегъ Благочестіа, кр. Надзиратель, Высокородный Господинъ Еугеніј отъ Гурковичъ, не само присутствовати, но и свакогъ Ученика, отъ наймлађегъ до найстаріјегъ, а особито изъ Науке Христијанске и нуждны Молитва преслыши, и предмету нынѣвогъ ученія сходне вопросе задавати благонизволіо есть. Да ће наша вразумително будући запытвана, тако лепо и легко отвѣтствовати знадоше, да су многима отъ настъ тамо присутствующима Родительма сузе радости и умиленія на очи Gronule. О како је прекрасно и мило видѣти, кадъ таково велико лице трудећисе настоява, да се у сердца премладе юшти юности закона Божијегъ и благословенногъ Морала коренъ у добру землю посади, и да бы она временемъ своемъ Отечеству, Нації и Родительма стостручну ползу принети могла, ревностно и свойски настоява: и то је узоръ, што истогъ Высокородногъ Господина у нашемъ кругу свагдашићи присутствіе и мило и драго намъ је было и бы ће. — По совершенію Испыта изявивши найпре свое сверху ныновогъ у науки успѣха задовольство, прекрасну предстојаћој младежи и преполезну благоволіо въ дати науку, говорећи имъ: „Да је перво, свакогъ Гражданина дужность боятисе Бога, његове Святе хранити Заповѣди, а Церковь његову, као мѣсто Божијегъ обиталища, у опредѣлене часе прилѣжно посѣщавати, и тамо отъ Подателя свакогъ блага себи нужда просити: второ, Всевысочайшу Власть, сирѣћь, Премилостивогъ Імператора и Краља свогъ Фердинанда I-огъ, и Августѣјшиј Аустријскій Његовъ Домъ подданническој покорності и вѣрностіо, слушати и служити, и у врме нујде, или за напредакъ, срећу и Његово здравље не само имаћи свое жертвовати, но и кровь свою у свако време пролити готовъ да буде: признаваюћи, да су Священијијегъ Величества къ намъ благодѣјнія превелика, и да је на земљи Онъ, после Бога, правый нашъ Отацъ, и благодѣтелнѣјшиј Добротворъ. Най-после имъ је отечески препоручио, да сваку Власть и свако Началство почитую, а братују свою, си-рѣћ, свакогъ човека, као сами себе да любе и па-

зе.“ — Ово мы присутствующіи чуоћи умилнимъ ињимъ возхищени чувствованіемъ у себи помыслимо, оваковогъ у својој дужности преточногъ Началника, а и оногъ, који такове (Началнике) намъ дае, Богъ да живи на премнога лѣта. Въ знакъ истинногъ къ Высокородномъ Господину Верховномъ Школа Надзирателю высокопочитанія и благодарности, зажелилисмо средствіемъ Пештанско — Будимскогъ Скоротече Сербскомъ свѣту, милымъ нашимъ Братьјама ово објавити

ВѢСТИ.

Изъ Вел. Бечкерека, отъ 25. Фебруаріа т. г. являю, да је, кое је 23. Декем. прош. год подъ числомъ 552. отъ Народнѣгъ нашегъ Школскогъ Фонда управљаће Депутације на Православно тамошње Общество управљено, и у коемъ је речена Депутација исто Общество условила, да бы у будуће ежегодно по 75. фор. Б. Вр. отъ обадве свое Церкве Фонду плаћало, прочитало у Церковномъ Засѣданію 9-гъ Фебруаріа о. г., и пріимљено је съ найусердніјимъ одушевленіемъ. Едногласно решено је и заключено, да се Условију вышепоменуте Депутације, кое је за подпору Просвѣштенија, и за темель Блага Народнѣгъ определено, притече, и да се Школскомъ Фонду 75. фор. Б. Вр. ежегодно плаћати има. — При читаню овогъ Писанія никаковиј противословећиј Духъ ніје се примѣтићи, а юшти манѣ чути дао. Сви су једнимъ. Родъ свой жарко и ревниво любећимъ Духомъ дысали. *)

Пешта. Прошасте седмице пристѣла је овамо Регионална Депутација, која је изъ окружногъ стогодесетъ осмогъ Засѣданіја одређена, да овада мѣсто за зиданѣ Земальскогъ Дома прогледи, и чертежъ зидана испита. Нѣни су чиновни Членови следујући, као: отъ стране Вармећа, Грофъ Гедеонъ Радан Пештанске, Карль отъ Хусаръ Новоградске, Јгнат. отъ Жолдошъ Веспрѣмске, Кол. отъ Сабо Ђурске, Mix. отъ БарџанАбауварске Варо. отъ Семерев Боршодске, Саму. отъ Бонишъ Саболчске, и Гавриљ отъ Терекъ Арадске Вармеће Посланикъ; отъ стране Окру-

*) А куда бы се и могла Рука обще помоћи болѣ въ ради пружити, него къ оваковомъ Народнѣмъ Школскомъ Фонду. Помоћи овогъ је се наша ћеца за праве свогъ Отечества Сынове, вѣрне своме Цару и Краљу Подданике и бодре свое Народности Ревнителѣ све више воспитавати. Мы да-кле позываемо сва Общества нашегъ вѣроисповѣднія, да бы се угледала на овай лейъ примѣръ Общества Велико — Бечкеречкогъ, — коме топлу благодарность усрдно одамо — и да бы по своимъ силама овай нашъ једини Фондъ подложи-гати почишила.

жія (Діштрікта), Вареоломей отъ Сманчъ, Посланикъ Окружія Буккари; отъ стране Св. Кр. Вароша, Георгій отъ Гарій, Пештанске, и Карлъ отъ Віркнеръ Кашавске Вароши Посланикъ; отъ стране Доміканітула, Андрей от Ліптай, Посланикъ Острогонскогъ Митронолітан-Капітула. Истой овой Депутаціи предложено е отъ стране Вароши више сходны мѣста; но она е за найсходніе нашла мѣсто Новогъ Торжишта (Neu-Markt-Wisch). И како што се чуе, да Архітектъ Г. Хілдъ за ово Земальско Зданіе, кое ће заніста лепо и велико быти, и планъ начертава.

ДОСЕТЛІВОСТЬ

Еданъ Ученикъ быво въ кодъ свогъ одвећь лука-вогъ Профессора Разчленяванія (Анатоміе) на ручку, ко-ме въ више костю вежел' меса предложено было. У-зме дакле овой єдно ребро, и разгледао га врло стро-го: „Шта радите вы?“ запыта га Профессоръ. „Ме-ни паде башъ“ — одговори Ученикъ — „Ваша Тео-рия о Составу Чланака, на паметъ, пакъ гледамъ, има ли што годъ ва нѣму.“

У Вуковару.

Павле Іоанновичъ.

Закл. Адвокатъ.

СМѢСИЦЕ.

У Енглезской су Господа Вардъ и Содру-
жество, не давно еданъ гвозденый топъ за Владѣніе
сковали, кои 13.600 Кіограмма тежи. Машинне коима

се овой топъ при нѣговомъ кованію кретао, мыцао и преврѣао, есу отъ оссобитогъ примѣчанія. Млатъ (че-
кнѣ) е самъ на 6,800 Кіограмма тежакъ. И овой скованый топъ много вѣха преимущества има, него са-
ливенный.

Изъ Нирнберга отъ 10. Марта пишу: да є садъ вѣнь тако извѣстно, да ће се Дунав-Майнканаль у дойдућу есенъ Терговине ради сасвимъ отворити. Самъ въ Краљ заповѣсть издао, да се што пре, ма и съ найвѣніемъ силама, сви юшть заоставши послови доверше. По сигурномъ настояваюћегъ и уређиваюћегъ Інжинира опредѣленію и изясненію можно ће быта, да ће се овой посао юшть до месеца Септемвріа до-
кончати. И наређујесе, да се са великимъ торжествомъ отвори.

Една пуна духа Госпожа укратко изразисе о
свомъ мужу, кои въ много чувства о лепоти имао, ова-
ко: „Мой бы мужъ у правой своїй за мномъ, кадъ
бы я умрла, жалости свое косе почупао; но после
четрнаестъ дана купіо бы себи вайскупоцѣнніи за ко-
су зейтній, съ коимъ бы свою главу чешће мазао, да
бы му ова опеть нарастила.“

У Хусеницы, у Загребачкой Вармећи, преста-
вила се 10. Марта Спаница Јосефа отъ Верничъ
у своїй 123-їй старости свое години: коя се послѣ-
дивы 20. година иѣногъ живота само къ кафомъ крѣпила
и раанила.

Отъ стране Издавателства препоручујесе **Објавленіе Г. Іоанна Бугарскогъ, Діпломат. Землемѣра, на издаванѣ Сербскогъ Землѣвида (Landkarte) садашнѣгъ політіческогъ стана Сербіе, цѣлой Почитаемой Публіки. Дѣло е ово важно и похвале достойно. Предчислити се на нѣга може овдѣ у Пешти како кодъ нась, тако и кодъ Учредничества С. Н. Но-вина. Цѣна му е 2. фор. сребра, а съ фарбама ілумініратъ съ 30. кр. више. Предисленіе трае до 1. Маіа тек. лѣта.**

Збогъ настоящегъ великогъ Праздника „Христова Воскресе-
нія“ 26-огъ Марта Листъ нашъ неизилази.

Скоротеча излази у седмици 2 путь, Четверскомъ и Недельомъ; цена му въ како за овданиѣ тако иза стра-
не Предисленіке за поль године 4 фор. у сребру. Предисленісе може на свакой ц. кр. Пошти, и у Пешти
кодъ Издавателя, у Бедемской улицы (Baſtei Gasse Nro. 349.)

Издаватель Димитрій Іоанновичъ.

у ПЕШТИ словома Баймѣловыиъ.